טאַנץ און צוביים, זונטאג, נאָוו. 16־טן 9.00 אווגט אין פרץ זאַל - גוטער אַרקעסטער

באַזאָרגט זיך מיט אײנלאַדונגס קאַרט־לאַך אין פּיפּלס בוק סטאָר. אויפזיכט: מוטער פאַראײן פון פרץ שול

דאָס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

THE GATEWAY OF THE WEST

די אײנציקע אידישע צײטונג אין מערב קאַנאַדע עטאַבלירט אין 1910 דערשײנט יעדן טאָג

וועטער: וואָלקנדיק, קילער

זון אויפגאַנג — 7.38. זון אונטערגאַנג — 4.46.

Vol. 20, No. 223. Winnipeg, Friday Nov. 14, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשײנט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאג

פרײטאָג, כג׳ חשון, תרצ״א.

12 נאָמינירט פאַר נאָרט־ווינּיפּעגער 3 אַלדערמאַן פּלעצער

מאַרקוס הײמאַן און מעיאָר וועב אײנציקע נאָמינירט צו ווערן פאַר מעיאָר פּאָסטן.

גרויסע צאָל קאַנדידאַטן פאַר אַנדערע מוניציפּאַלע עמטער

וואַלן וועלן פאָרקומען פרײטאָג, נאָוו. 28טן

נאָמינאַציעס פאַר ווינּיפּעגער מוניצי־פּאַלע וואַלן זײנען דורכגעפירט געוואָרן אין סיטי האָל הײנט, צווישן 12 און 1 נ. מ., מיט׳ן רעזולטאַט, אַז נאָרט־ווינּיפּעג וועט דאָס יאָר אפשר האָבן די גרעסטע צאָל קאַנדידאַטן אין איר געשיכטע.

די נאָמינירטע זײנען :

פאַר מעיאָר, — מאַרקוס הײמאַן (אַרב.) און מעיאָר וועב.

פאַר אַלדערמען וואָרד 3 (12 קאַנדידאַ־טען, 3 דערווײלט צו ווערן) : — מ. א. גרעי און אַלד. וו. ב. סימפּסאָן (אַרב.), ט. ד. פערלעי, ר. קאַלאָף (סיוו. פּראָג.), קאַליסניק (קאָמ.), דר. פּ. סעדזיאַק, ה. ה. וואָרט, וויליאַם דזשעסימאַן (סיוו. פּראָג.), ג. ט. סקידמאָר, סעם לואיס, דזען מעק־לײן, אַלד. פּאַלמער.

פאַר אַלד. וואָרד 2.— ג. ר. בעלטאָן, טאָמ. באַיד, אַלד. פּ. ה. דײווידסאָן, מ. דזש. פאַרקין (קאָמ.), דזשײמס פּאַקס, אַלד. דזש. א. מעקערטשאַר, דזשאָן א׳העיר, א. א. רײלי, דזשײמס סימפּקין (אַרב.).

פאַר אַלד. וואָרד 1.— דײוויד באַטלער, וו. א. קאַדי, וו. ב. לעיז (אַרב.), אַלד. ד. האַנימאַן, סי. רײס־דזשאָנס:

פאַר סקול־טראַסטיס וואָרד 3 (צוויי דערווײלט צו ווערן פון יעדן וואָרד),— א בילעצקי (קאָמ.), עליס האַנט און א. א. מאַקדאַנעל (אַרב.), סי. סי. פאַלקאָנער, פּ. פּאַוולוקעוויטש און מרס. ס. האַרט־גרין (סיוו. פּראָג.).

פאַר סקול־טראַסטיס וואָרד 2.— ג. וואָלטער, סאַלאָמאָן סימקין (קאָמ.), און מ. וו. סטאַבאַרט (אַרב.).

פאַר סקול טראַסטיס וואָרד 1.— מרס. דזשעסי קירק (אַרב.), איזראַעל ליוויי (קאָמ.), ג. אי. מײלס און ב. ב. סמיט.

זאַמלונג פאַר פרײהײטס טעמפּל ביבליאָטעק

זונטאג, דעם 30טן נאָוו. וועט דורכגע־פירט ווערן א "טעג־טאָג" לטובת דער פרײהײטס טעמפּל ביבליאָטעק. די ביב־ליאָטעק פאַרוואַלטונג טײלט אויך מיט, אַז נײע ביכער זײנען אָנגעקומען און וועלן זײן אין דער ביבליאָטעק פונ׳ם קו־מענדיקן דעצעמבער.

אוסישקין קומט קײן אַמעריקע דעצ. 2

ירושלים, נאָוו. 14 (איטאַ).— מנחם אוסישקין פאָרט פון דאַנען אָפּ קײן אַמע־ריקע אין די אינטערעסן פונ׳ם קרן־קימת קאַמפּײן. עס ווערט דערוואַרטעט ער זאָל אָנקומען קײן ניו־יאָרק אַרום דעצעמבער 2טן.

באַריכט אַז 2,000 זײנען דער־מאָרדעט פון כינעזישע באַנדיטן

לאָנדאָן, נאָוו. 14.— פון האָנג־קאָנג ווערט געמעלדעט, אַז באַנדיטן זײנען אַי־בערגעפאַלן הסניו, אין מזרח פון דער קי־אַנגסי פּראָווינץ, וואו זײ האָבן אויסגע־שלאַכטעט צוויי טויזנט מענשן, געפאַנגען 5,000 פאַר אויסלײז געלט און האָבן פאַר־ברענט צוויי טויזנט הײזער. דער שאָדן ווערט אָפּגעשאַצט אין איבער פיר מיליאָן דאָלאַר.

וויכטיקע פאַרזאַמלונג פון אימיגראַנטן זונטאג

א ספּעציעלער קאָמיטעט פון אימי־גראַנטן וואָס האָבן לעצטנס אײנגעוואַנ־דערט אין לאַנד, האָט אַרויסגעלאָזן אַן אויפרוף צו אַלע אידישע אײנגעוואַנדער־טע, באַזונדערס צו די אוקראַאינער פּליכט־לינגען פון רומעניע, צו קומען צו א פאַר־זאַמלונג דעם זונטאג, נאָוו. 16טן, 3 נ. מ. אין גרויסער תלמוד תורה.

וויכטיקע פראַגעס וואָס האָבן צו טאָן מיט די אײנגעוואַנדערטע וועלן פאַרהאַנ־דעלט ווערן, און זײ אַלע זײנען דרינ־גענד געבעטן צו קומען. צווישן די רעד־נער וועלן זײן דעפּ. א. א. הײפּס און מ. א. גרעי.

די מעיאָר קאַנדידאַטן אין ווינּיפּעג

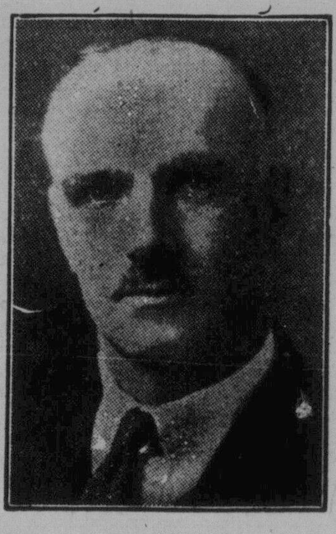

מעיאָר וועב

מאַרקוס הײמאַן

קאַנאַדער ווײץ שניט דאָס יאָר ווערט אָפּגעשאַצט אין נאָענט צו פיר הונ־דערט מיליאָן בושל

אָטאַווא, אָנט. נאָוו. 14.— די דאָמיניאָן ביוראָ פון סטאַטיסטיקס גיט הײנט איר לעצטע אָפּשאַצונג פון קאַנאַדער ווײץ־שניט דאָס יאָר אויף 395,854,000 בושל, פון וועלכע 374 מיליאָן בושל איז פּראָ־דוצירט געוואָרן אין די פּרײריע פּראָווינ־צען. כמעט האַלב פון דעם סך־הכל האָט פּראָדוצירט סאַסקאַטשעוואַן אַלײן, — 196 מיליאָן בושל.

די איצטיקע אָפּשאַצונג איז אויף 11 מיליאָן בושל העכער ווי די לעצטע אָפּ־שאַצונג פון דער ביוראָ אַרויסגעגעבן סעפּט. 10טן. דערפאַר אָבער האָבן די פּרײז שנײ־שטורעמס צעשטערט די פעלד אַרבעטן, און עס ווערט אָפּגעשאַצט, אַז צווישן 40 און 50 מיליאָן בושל פונ׳ם ווײץ איז ביז איצט פאַרבליבן ניט געדראָשן.

דער האָבער שניט ווערט אָפּגעשאַצט אין 429 מיליאָן בושל; גערשטן, 138 מי־ליאָן בושל; קאָרן, 22 מיליאָן בושל.

דער דורכשניטלעכער שניט פער אַקער ווערט אָפּגעשאַצט, אין פאַרגלײך מיט לעצטן יאָרס ציפערן (אײנגעשלאָסן אין קלאַמערן) : ווײץ, 15.9 (12.1); האָבער, 32.5 (22.7); גערשטן, 24.8 (17.3); קאָ־רען, 15.5 (13.3).

—(::)—

יערלעכע וואַלן פון מושב־זקנים דעם זונטאג

די יערלעכע וואַלן פון מושב־זקנים ווערן דורכגעפירט דעם זונטאג, נאָוו. 16, פון 2.30 ביז 5 נ.מ., אין מושב זקנים.

באַאַמטע און פאַרוואַלטונג פאַר דעם קומענדיקן יאָר וועלן דערווײלט ווערן ביי דער פאַרזאַמלונג. אַלע אידן וואָס זײנען פאַראינטערעסירט אינ׳ם גורל פון דער אינסטיטוציע זײנען געבעטן צו קומען און העלפן דערווײלן די פּאַסיקסטע מענשן פאַר דער פאַרוואַלטונג.

—(::)—

טערקישע ליבעראַלע פּאַרטײ פאַרדאַמט פאַר אַרויסשטעלן אידישע קאַנדידאַטן

איסטאַמבול, נאָוו. 14 (איטאַ).— דער אָרגאַן פון דער רעגירונגס פּאַרטײ "וואַ־קיט" אַטאַקירט הײנט די ליבעראַלע פּאַר־טײ פאַר דערלויבן די פאַרשײדענע מינ־דערהײט גרופּן, באַזונדערס די אידן, צו ווערן קאַנדידאַטן פאַר די קומענדיקע מו־ניציפּאַלע וואַלן אין לאַנד.

צווייטע ארץ־ישראל קאָנפערענץ מאָנטאג

א צווייטע זיצונג פון דער קאָנפערענץ פאַר ארץ־ישראל ווערט פאַררופן פונ׳ם פאַראײניקטן ארץ־ישראל קאָמיטעט אויף דעם קומענדיקן מאָנטאג, נאָוו. 17טן, 8.15 אָוונט, אין ציון זאַל. פאָרשטײער פון אָרגאַניזאַציעס און אַלע אידן וואָס זײנען פאַראינטערעסירט אין דער אַר־בעט זײנען געבעטן צו קומען.

אין דעם אויפרוף צו דער קאָנפערענץ ווערט געזאָגט, אַז די לעצטע פּראָטעסט פאַרזאַמלונג האָט דערוויזן די סאָלידאַרי־טעט פון ווינּיפּעגער אידנטום בנוגע ארץ ישראל. מיט פּראָטעסטן אַלײן קאָן מען אָבער ווײניק אויפטאָן, און דער צוועק פון דער קאָנפערענץ איז אויסצוארבעטן פּלענער פאַר פּראַקטישער ארץ־ישראל אַרבעט.

באַנק אין אַסקוויט, סאַסק., באַרויבט אויף 800 דאָלאַר

אַסקוויט, סאַסק., נאָוו. 14.— צוויי באַנדיטן, שלעכט געקלײדעט און ניט ראַ־זירט, האָבן דאָ נעכטן באַרויבט די הינע אָפּטײלונג פון ראָיאַל באַנק אָף קאַנאַדאַ, און זײ זײנען אַנטלאָפן אויף א גרויען אויטאָמאָביל אין דער ריכטונג פון ביגאַר.

ניט־פאַרמאַסקירט, זײנען די באַנדיטן אַרײן אין באַנק אַרום מיטאָג צײט. אײנער פון זײ איז צוגעגאַנגען צום קאַסירער שטיי־נעל, האָט אים דערלאַנגט א טשעק אויף זעקס טויזנט דאָלאַר, אויף וועלכן עס איז געווען אָנגעשריבן : "דו ביזט געדעקט. הייב העכער אויף דײנע הענט אָדער דו וועסט שטאַרבן". אונטערגעשריבן איז דער טשעק געווען "דער מענטש מערדער". דער קאַסי־רער האָט אים גלײך איבערגעגעבן די $800 וואָס ער האָט געהאַט.

דער צווייטער באַנדיט ציילנדיק א רע־וואָלווער, האָט צו דער זעלבער צײט

אַרויסגעפירט דעם מענעדזשער פון זײן אָפיס, און האָט אים, צוזאַמען מיט דער בוכהאַלטערין, דעם קאַסירער און מיט א קליענט מיט׳ן נאָמען סאַמערס, אײנגע־שפּאַרט אין דער קאַסע (וואָלט), און זײ זײנען אַנטלאָפן.

די באַשרײבונג פון די באַנדיטן איז גלײך פאַרשפּרײט געוואָרן דורך ראַדיאָ, און זײ ווערן איצט אַרומגעזוכט איבער אַלע וועגן אַרום.

—(::)—

"שאַך נאַכט" מאָרגן אָוונט

די "שאַך נאַכט", אַראַנזשירט פון דעם אידישן שאַך קלוב וועט פאָרקומען מאָרגן, 7.30 אָוונט, אין 343 אַלפרעד עוועניו.

אַנטײלנעמער אין דעם "אָוונט" מוז זײן פּונקט אין צײט.

פּאַלעסטינער דעבאַטע עפנט זיך מאָנטאג

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטאַ")

לאָנדאָן, נאָוו. 14 (איטאַ).— מאָנטאג, 4 נ. מ., איז באַשטימט געוואָרן פאַר דער עפענונג פון דער פּאַלעסטינער דעבאַטע אין דעפּוטאַטן הויז. די דעבאַטע, ווערט דערוואַרטעט, קאָן זיך פאַרציען ביז האַל־בער נאַכט.

עס איז ניט באַקאַנט, אויב פּרעמיער מאַקדאָנאַלד אַלײן וועט עפענען די דיס־קוסיע. אַנאַנסירנדיק דער רעגירונגס סופּ־לעמענטאַרע דערקלערונגען צום "ווײסן פּאַפּיר", — אָדער אַן אַנדער מיטגליד פון קאַבינעט זאָל אָנפאַנגען די דיסקוסיע.

אַן אָנצוהערעניש אויף דעם וואָס די רעגירונגס דערקלערונגען וועלן זײן, ווערט הײנט געגעבן אין "דײלי העראַלד", אָר־גאַן פון דער אַרבעטער פּאַרטײ. די דער־קלערונג פון דער רעגירונג וועט זײן, לויט דער צײטונג, אַז זי באַטראַכט ניט אומ־גינסטיק די באַשעפטיקונג פון אויסשליס־לאַך אידישער אַרבעט אויף אידישן באָדן און אין אידישע אונטערנעמונגען, און אַז זי האָט ניט בדעה צו מאַכן וועלכע ס׳איז תנאים, אַז אַזוי לאַנג ווי עס זײנען דאָ אַראַבישע אַרבעטסלאָזע זאָל קײן אידישע אימיגראַציע ניט דערלויבט ווערן.

די צײטונג זאָגט אויך פאָראויס אַז די רעגירונג וועט צוגעבן נאָך א דערקלערונג וואָס זאָל ווידער באַשטעטיקן, אַז זי האָט ניט קײן שום אַבזיכט צו ענדערן די אויס־טײטשונגען פון די בריטישע פאַרפּליכ־טונגען לויט׳ן מאַנדאַט, ווי זײ זײנען באַ־שטעטיקט געוואָרן פון אײן רעגירונג נאָך דער אַנדערער זינט 1922.

—(::)—

חנוכת הבית פון דער פאָלקס שול

הײנטיקן זונטאג אָוונט, 16טן נאָוועמ־בער, וועט געפּײערט ווערן דער חנוכת הבית פון דער אידישער פאָלקס־שול. צו דער פּײערונג ווערן אײנגעלאַדן די עלטערן פון די קינדער און אַלע פרײנט פון דער שול. די פּײערונג וועט פאָרקומען אין דעם זאַל פון דער שול־געבײדע, וועלכע איז ערשט פאַרענדיקט געוואָרן. לכבוד דעם יום טוב וועט אויך אַרנזשירט ווערן א שול און קינדער אויסשטעלונג. די אויס־שטעלונג וועט זיך דערעפענען 5 אַזייגער כדי צו געבן גענוג צײט צו באַטראַכטן די שול־אַרבעטן פון די קינדער, און צו באַקאַ־נען זיך מיט די שול מעטאָדן.

די פּײערונג וועט זיך אָנפאַנגען מיט אַן אָפיציעלן באַנקעט 6.30 אָוונט.

נעזעלשאַפטלאַכער קאַלענדאַר

פרײטאָג, נאָוו. 14

י. העסטרין : "25 יאָר אַרבעטנדיק אין א״י" 8.30 נ. מ., אין פאָלקס שול.

אַרב. אודיטאָריע ביי יונגנט לינקע פּועצ, 8.30 אָוו., אין פרץ־אינסט. פּריי פאַר אַלעמען.

פאַרזאַמ. פון לינקע פּוע״צ 8.30 נ. מ., אין פרץ־אינסט.

רבי הורוויץ : חומש מיט מפרשים, 8.30 אָוו., אין כנסת ישראל שול.

זונטאג, נאָוו. 16

טאַנץ און צוביים, 9 נ. מ., אין פרץ זאַל. אויפזיכט מוטער פאַראײן פון פרץ־שול.

"סילווער טי" פון מאַקאַריווער פרויען פאַראײן ביי מרס. קירזשנער, 395 פלאָראַ עווע., 2 ביז 12 נ. מ.

"פאָלקס טיי" פאַר א. ר. פּ. ט. שול באַזאַר, אין פר. טעמפּל, 2 ביז שפּעט.

חנוכת הבית פון פאָלקס־שול, 6 אָוונט אין שול זאַל.

וויסט און ברידזש ביי ווינּיפּעג טשאַפּ־טער הדסה 8.30 נ. מ. אין ציון זאַל.

פאַרזאַמ. פון פרויען בקור־חולים 3 נ. מ., אין ליבאַוויטשער שול.

אַלגעמ. פאַרזאַמ. פון חברה לינת־הצדק, אין זאַל פון נײער ת״ת, 2.30 נ. מ.

הדסה טאַנץ אין ציון זאַל, 8.30 נ. מ.

מאָנטאג, נאָוו. 17

פאָרלעזונג פון מ. קאַנטאָר ביי אינדעפּ. פרי לאָאַן, 8.30 נ. מ., אין פרץ אינסט.

לײענקרײז פון מוטער־פאַראײן פון פרץ שול ביי מרס. וו. קעלער, 349 קאַלעדזש עווע., 3 נ. מ.

פאַרזאַמ. פון וויזאָ. הדסה, 8.30 נ. מ., אין ציון זאַל.

דינסטאג, נאָוו. 18

שוועסטער־אָוונט ביי לײדיס אַקז. פון תלמוד תורה, 8 נ. מ., אין ת״ת.

מ. בלאַשטײן, וועגן פרץ׳ן ביי פּראָ־פּאַיסקער פרויען, 8.30 אָוונט, אין פרץ־זאַל.

וואַלן פאַרזאַמ. ביי יונגע פרויען סיס־טערהוד, 8.30 נ. מ. אין י. מ. ה. א. זאַל.

"וויסט און ברידזש" פון וויזאָ. הדסה 8.30 נ. מ., אין ציון זאַל.

פאַרזאַמ. פון פּוע״צ פרויען קלוב, 8 נ. מ., אין פאָלקס שול.

מיטוואָך, נאָוו. 19

מ. קאַנטאָר וועגן ש. אַנסקי ביי מוטער פאַראײן פון פרץ־שול, 8.30 אָוונט, אין פרץ־זאַל.

(שלוס אויף לעצטער זײט)

119 יאָריקע אידישע בעט־לערקע שטאַרבט אין אײגע־נע תכריכים

לאָדז, נאָוו. 15 (איטאַ).— דאָ איז געשטאָרבן שײנדל הישקאָרן, אײנע פון די עלטסטע פרויען אין לאַנד. — זי איז געווען 119 יאָר אַלט. איר גאַנץ לעבן איז זי געווען א בעטלערקע. דאָך איז זי געווען געזונט און שטאַרק און בײ אַלע אירע חושים ביז דעם לעצטן מאָמענט. זי האָט קײנמאָל ניט גע־נוצט אַפילו קײן ברילן.

די אַלטע שײנדל האָט אַלײן אויפ־גענײט אירע תכריכים, און איז אַזוי "געשטאָרבן אין אײגענע תכריכים".

לואיס בראַנדייס פּײ־ערט 74טן געבורטסטאָג

וואַשינגטאָן, נאָוו. 14 (איטאַ).— ריכ־טער לואיס בראַנדייס האָט נעכטן געפּײ־ערט זײן 74טן געבורטסטאָג, פאַרברײנ־גענדיק דעם טאָג רואיק מיט זײן פאַמיליע און פרײנט אין זײן קאַבינעט. א גרויסע צאָל באַגריסונגען איז אָנגעקומען פון אַלע טײלן פון לאַנד.

—(::)—

כנסת־ישראל פרעזידענטין ציט זיך צוריק

מרס. דזש. גענזער, פרעזידענטין פון דער כנסת ישראל סיסטערהוד פאַר די לעצטע אַכט יאָר, בעט אונדז צו מעלדן, אַז זי האָט צוליב איר שוואַכן געזונט רעזיגנירט פון איר אַמט. און אַז מאָנטאג דעם 24טן נאָוועמבער וועלן פאָרקומען וואַלן בײ דער כנסת ישראל סיסטערהוד, 7.30 אָוונט אין תלמוד תורה.

באַריכטן פון פאַרשײדענע קאָמיטעטן וועלן אויסגעהערט ווערן, און נײע באַ־אַמטע וועלן דערווײלט ווערן.

ערנסטע אַנטיסעמיטישע סטודענטי־שע אויסברוכן פאָרגעזעצט אין אונ־גאַרן און דײטשלאַנד

בודאַפּעסט, נאָוו. 14 (איטאַ).— א רײע פון אַנטי־אידישע ראַיאָטן ווערט באַריכ־טעט פון זשעגעדין, וואו די סטודענטן פון אוניווערסיטעט האָבן דעמאָנסטרירט אין צענטער פון שטאָט און האָבן געבראָ־כען פענסטער אין אידישע געשעפטן. די פּאָליצײ איז געווען געצוואונגען צו באַנוצן זיך קעגן די כוליגאַנעס מיט שווערדן און באַיאָנעטן.

די סטודענטן האָבן אינגאָרירט די וואָר־נונג פונ׳ם רעקטאָר פון אוניווערסיטעט, אַז ער וועט אַננעמען דיסציפּלינאַרע מיט־לען קעגן די סטודענטן וואָס וועלן פאָר־זעצן די עקסצעסן. זײ האָבן זיך אויך ווי־דערגעשטעלט קעגן דער פּאָליצײ, וואָס האָט געפונען פאַר נויטיק אַרויסצורופן ספּעציעלע פּאָליצײ אָפּטײלונגען אויף ווע־לאָסיפּעדן, וועלכע האָבן אַכטונג געגעבן, אַז די אַנטיסעמיטן זאָלן ניט אַרײנדרינגען אין די אידישע קוואַרטאַלן.

א סך סטודענטן, ווי אויך פּאָליציסטן, זײנען פאַרוואונדעט געוואָרן פון געוואָר־פענע שטײנער, אָבער דער פּאָליצײ איז צום סוף געלונגען צו צעטרײבן דעם המון.

בערלין, נאָוו. 14 (איטאַ).— צענדלי־קער אידישע סטודענטן זײנען צעשמיסט געוואָרן אין בערלינער אוניווערסיטעט, ווען די ראַיאָטן זײנען דאָרטן נעכטן באַ־נײט געוואָרן.

בעת די נאַציאָנאַל סאָציאַליסטן האָבן זיך צוזאַמענגענומען אין א גרופּע וואָס האָט געשריען "אידן אַרויס", האָבן די סאָציאַליסטישע סטודענטן פאָרמירט אַן ענלעכע גרופּע וואָס האָט געשריען "נאַציס אַרויס". דער טומל איז געווען אַזוי גרויס, אַז מען האָט געמוזט שליסן די קלאַסן און פּאָליצײ איז אַרויסגערופן געוואָרן צו צע־טרײבן די ראַיאָטערס.

די פּאָליצײ האָט נאָך אַן אויספאָרשונג געפונען, אַז א סך פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער גרופּע זײנען ניט קײן סטודענטן, נאָר פּשוט׳ע כוליגאַנעס.

ווין, נאָוו. 14 (איטאַ).— אין ווינער קאָלעדזשעס איז אָרדענונג אײנגעשטעלט געוואָרן. די אַנטיסעמיטישע סטודענטן האָבן זיך פאַרפּליכטעט פאָרצוזעצן זײער לערנען אין אָרדענונג, "כדי ניט צו שעדיקן עסטרײך אין אויסלאַנד".

500 פאַרמערס באַשליסן ניט דער־לאָזן זיך אַראָפּזעצן פון לאַנד

קענאָראַ, סאַסק., נאָוו. 14. — 500 פאַרמערס פון פינף מוניציפּאַליטעטן אין דעם אומגעגנט האָבן אויף א מאַסן־פאַר־זאַמלונג דאָ באַשלאָסן צו באַקעמפן מיט פיזישער מאַכט יעדן פּרוּוו פאַר אַראָפּצוזע־צען זײ פון לאַנד פאַר חובות און צו באַיקאָטירן אַלע שטײער, שעריף און "פאַר קלאָזשור" אויספאַרקויפן.

דר. א. סימבאַליסטי איז געווען פאָר־זיצער פון דער פאַרזאַמלונג. צווישן די רעדנער זײנען געווען אַנטאָן מאַרקין, מיט גליד פונ׳ם פּראָווינציעלן פּאַרלאַמענט, און מילטאָן קעמפּבעל, מיטגליד פון פע־דעראַלן פּאַרלאַמענט.

די רעזאָלוציע פּראָטעסטירט קעגן די "טעקס סײלס" אַרויפגעלײגט אויף די פאַרמערס "אין דער איצטיקער צײט פון א קאַפּיטאַליסטישן קריזיס", און פאָדערט די רעגירונג זאָל בטל מאַכן אַלע שטײער חו־בות.

די רעזאָלוציע דריקט ווײטער אויס די זיכערקײט, אַז די רעגירונג וועט זײן טויב צו דער פאָדערונג, און אַז די גרויסע גע־שעפט אינטערעסן וועלן ניט שײנקען קײן אויפמערקזאַמקײט צו דער שווערער לאַגע פון די פאַרמערס, וואָס זײנען אײנ־געטונקען אין חובות. מיר פאַרלאָזן זיך אָבער אויף אונזערע אײגענע כחות צו אָרגאַניזירן זיך אויף א נײעם באַזיס אין א קאַמף פאַר אונזער עקזיסטענץ", — לויטעט די רעזאָלוציע.

די פאַרזאַמלונג האָט אויך אָנגענומען א פּראָטעסט רעזאָלוציע קעגן דעם פאַ־שיזם אין פּוילן.

אַגב - אורחא

פון מאַרק

די אידישע קולטור געזעלשאַפט

(צווייטער שמועס וועגן "פּאָליטיק און קולטור")

די אידישע אימיגראַציע דאָ אין לאַנד א(ין די פאַראײניקטע שטאַטן און קאַנאַ־דע) קומט פון לענדער, וואו עס האָבן געפעלט אָדער פעלן ביז הײנטיקן טאָג די עלעמענטאַרסטע פרײהײטן, די עלעמענ־טאַרסטע פּאָליטישע און עקאָנאָמישע רעכט בײ די מאַסן.

אונטער אַזעלכע אומשטענדן איז עס גאַנץ נאַטירלאַך, אַז פּאָליטישער קאַמף זאָל פאַרנעמען דעם אויבנאַן אין אַלע גע־זעלשאַפטלאַכע טעטיקײטן.

אַפילו די קולטור אַרבעט מוז זײן אײנג פאַרבונדן מיט׳ן פּאָליטישן קאַמף, — די רעכטלאָזיקײט און די עקאָנאָמישע רדי־פות לאָזן קײן קאָפּ ניט אויפהויבן אַפּי־לו אויפ׳ן קולטורעלן געביט, און יעדע קולטורעלע פּאָזיציע מוז אויסגעקעמפט ווערן דורך פּאָליטישע מיטלען (די אי־דישע שול אין פּוילן, למשל).

מיר האָבן אָהער מיט זיך געבראַכט אונזערע פּאָליטישע לײדנשאַפטן מעבר לים. מיר גײען דאָ בלינדערהײט מיט דער אַלטער אינערציע, — און טרעפן מיטן קאָפּ אָן וואַנט . . .

די אומשטענדן זײנען דאָ גאַנץ אַנ־דערע, און מיר זעען ניט אײן, אַז אויך אונזערע קאַמפס־מעטאָדן דאַרפן זײן אַנ־דערע.

* * *

זיכער איז דאָ נאָך זײער פיל אויסצו־קעמפן אויפ׳ן פּאָליטישן און עקאָנאָמישן געביט.

אָבער אין די גרענעצן פון די עקזיס־טירנדיקע פּאָליטישע פאַרהעלטענישן איז דאָ נאָך א גרויס פעלד פאַר קולטורעלער טעטיקײט צווישן די מאַסן, וואָס איז נאָך ניט אויסגענוצט געוואָרן.

און אײדער אָט דאָס פעלד וועט באַ־אַרבעט ווערן, איז עס פּאַקטיש אוממעג־לאַך צו רירן זיך פון אָרט אויך פּאָליטיש.

ווײל וואָס פאַר א פּעולה איז, וואָס א צאָל פּאָליטישע פירער קעמפן, ווען די ברײטע מאַסע איז גלײכגילטיק צו זײער קאַמף, ניט פילנדיק די באַדערפעניש פאַר וועלכע ס׳איז אויסגעסערונגען?

און וואָס איז די פּעולה פון אויסקעמפן מער סאָציאַלע, עקאָנאָמישע אָדער נאַ־ציאָנאַלע רעכט, ווען דער עולם נוצט ניט אויס אַפילו די רעכט און פּריווילעגיעס, וואָס ער האָט איצט אין זײן באַזיץ?

אָט, למשל, רײדן מיר אָפּט וועגן נאַצי־אָנאַל־קולטורעלער אויטאָנאָמיע, וועלכע איז ניט אויסגעשלאָסן אין דער צוקונפט אַפילו אין אַמעריקע.

אָבער ווער דאַרף דאָס איצט?

אָט האָבן אידן א געלעגנהײט צו קרי־גען אײגענע שולן אין מאָנטרעאַל, — א געלעגנהײט וואָס ווערט שיר ניט אַרויפ־געצוואונגען אויף אידן. און דאָס זײנען אידן, וואָס קעמפן קעגן אידישע שולן, און דאָס זײנען די אידישע מאַסן וואָס האָבן מיט צוויי יאָר צוריק, אין סאַמע היץ פונ׳ם קאַמף איבער דער פראַגע, דערוווײלט פון מאָנטרעאַל צו דער קוועבעקער לעגיסלאַטור א שונא פון אידי־שע שולן, דורכוואָרפנדיק א פרײנט.

און וואָס פאַר א זינען האָט דער סאָ־ציאַליסטישער קאַמף, ווען די ברײטע מאַ־סען הויבן נאָך ניט אָן צו פילן קײן דראַנג צו אַנדערע לעבנס פאָרמען, ווי די וואָס עקזיסטירן?

און וואָס איז אויף דער אידישער גאַס געוואָרן פונ׳ם ציוניזם אין אַלע זײנע שאַטירונגען, אויב ניט א גרויסע צדקה־פּושקע?

* * *

די אידישע קולטור געזעלשאַפט איז געקומען אויף דער אידישער גאַס אויס־צונוצן אַלע געלעגנהײטן אין די גרענעצן פון די עקזיסטירנדיקע פּאָליטישע פאַר־העלטענישן פאַר דער קולטורעלער דער־הויבונג פון די אידישע מאַסן.

דאָס הײסט, אײנגעטלאַך, רעוואָלוציאַ־ניזירן דאָס גאַנצע אידישע לעבן.

באַוואָפנט מיט זעלבסט־דערקענונג און מיט די פאַרצוגן פון דער מאָדערנער מענשלאַכער קולטור (אין די אידישע פאַר מען), וועלן די אידישע מאַסן ערשט ווע־רען גרײט צום ווײטערדיקן קאַמף פאַר נאַציאָנאַלער און סאָציאַלער דערלײזונג.

ווײל קולטור אין אַלע אירע אָפּצווייגונ־גען (ווי איך האָב נעכטן דאָס פּרובירט קלאָר מאַכן) רינט בלויז יענעם קלאַס, וואָס באַזיצט זי. און די אידישע מאַסן, ווען זײ וועלן אַרײננעמען דעם וואָפן אין זײערע הענט, וועלן שוין במילא וויסן ווי אים אויסצונוצן פאַר זײער אײגענער באַפרײאונג.

* * *

אין אַן אַטמאָספערע וואָס איז בפועל ממש פאַרפּעסטעט מיט פּאָליטיק, האָט זיך די אידישע קולטור־געזעלשאַפט אַנ־געשטויסן אַן א שאַרפער קעגנערשאַפט פון אַלע זײטן, — יעדער גרופּע און גרופּקעלע זעט אין איר א סכנה פאַר איר פּרעטענדירטער מאָנאָפּאָל אויף דער אי־דישער גאַס.

מיר מוזן אויך צוגעבן, אַז די אינער־ציע האָט אין א געוויסער מאָס געטריבן "פּאָליטיקאַנסטוועָ" אַפילו אין די רײען פון דער קולטור געזעלשאַפט גופא, ניט געקוקט אויף די וואָרנונגען פון אירע מער ניכטערע מיטגלידער.

אָבער די אידישע קולטור געזעלשאַפט איז באמת אפשר א קאָנקורענץ צו דער העגעמאָניע פון די פּאָליטישע גרופּעס, אָבער צו זײערע אידעאַלן איז זי א שטי־צע און א הילף.

(שלוס אויף דער לעצטער זײט)

זונטאג, 16־טן נאָוועמבער, 6.30 אָוונט, חנוכת־הבית פון דער "פאָלקס שול" (285 סט. דזשאָנס עוו.)